

МЕТОДИКА ВИРОБЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК РОБОТИ З АКВАРЕЛЛЮ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

*Зімниця С. Г.
Кременчук, Україна*

Науковий керівник: *Марченко Валентина Михайлівна* – учитель географії
Кременчуцького ліцею №17 «Вибір» імені М. Г. Неленя
Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

У молодшому шкільному віці у дітей відбувається активне пізнання навколишнього світу. Виконання малюнків аквареллю привчає дітей до охайності, розширює запас зорових вражень, формує художній смак, привчає до правильної роботи з аквареллю. А правильно організований гурток образотворчого мистецтва і створить необхідне середовище для розвитку їх творчих здібностей.

Сучасні діти з головою занурилися в віртуальне середовище, соціальні мережі та ігри й зовсім перестали звертатися до мистецтва. Саме тому дуже важливо в наш час привчати дітей бачити прекрасне у звичних для нас речах, навчити мислити та аналізувати роботи відомих художників, які і допоможуть розвивати естетичний смак та креативність, а за допомогою цікавих практичних завдань, допоможуть розвивати у дітей творчі здібності.

Проблема сучасної школи полягає у недостатньому залученні молодших школярів до мистецької галузі. В представленому дослідженні це володіння школярами акварельною технікою. Не приділяючи достатньої уваги до правильної методичної побудованої роботи на заняттях, вчителі початкових класів знижують рівень зацікавленості дітей в даній галузі, а отже не відбувається розвиток практичних навичок.

Педагогічний експеримент є методом емпіричного дослідження та передбачає собою цілеспрямоване втручання в безпосередньо процес наукового пізнання за допомогою створення контрольованих та керованих умов, що дозволяє виділити визначені властивості та зв'язки і багаторазово їх відтворити: система операцій, впливу або спостереження спрямованих на одержання інформації про об'єкт дослідження при дослідницьких випробуваннях.

Експериментальне дослідження пов'язане з розробкою та реалізацією поставленої у роботі гіпотези і розв'язання завдань експерименту.

Слід зазначити, що педагогічний експеримент поділяється на такі три етапи:

- констатуючий;
- формуючий;
- контрольний.

Метою мого експерименту було визначити актуальність використання

технік акварельного живопису в роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

Предметом експерименту є акварельний живопис як провідний вид діяльності в роботі з учнями молодшого шкільного віку на заняттях гуртка образотворчого мистецтва.

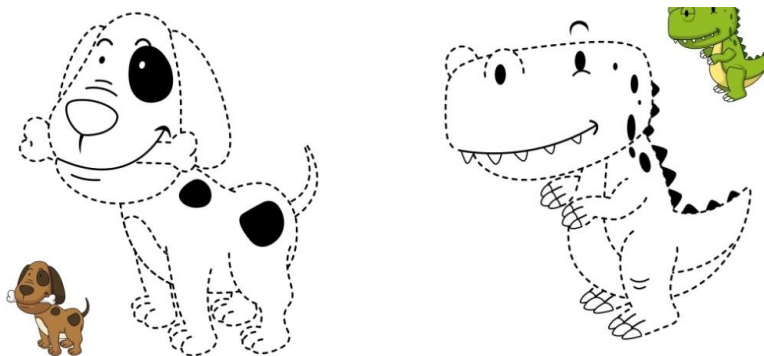
Проведення експерименту відбувалося протягом двох місяців під час проходження переддипломної практики на базі Кременчуцького ліцею №17 «Вибір» в третьому класі. Вік учнів які проходять експеримент 8-9 років. Участь в дослідженні приймало 14 дітей, які відвідували створений мною гурток «Чарівні пензлики» двічі на тиждень. Головна мета якого – сформувати в учнів цілісної картини сприйняття сучасного культурного простору образотворчого мистецтва та розвитку у молодших школярів творчої активності в різних жанрах, зокрема і в акварельному та вдосконалення і розвитку оволодіння практичних навичок учнів з акварельними фарбами.

Перед проведенням з учнями основних гурткових занять був здійснений констатуючий експеримент для вивчення володіння початкових вмінь акварельними фарбами та перевірити рівень творчих навичок.

Будо виділено три пункти, які на мою думку краще перевіряють показники рівня дітей та їх навичок і є одними з найнеобхіднішими в процесі розвитку учнів молодшого шкільного віку:

- дрібна моторика рук;
- креативність;
- охайність.

Для перевірки початкових показників дрібної моторики рук, учням було запропоновано обвести малюнки на картках:

Оцінка проводиться за такими показниками:

- високий рівень: малюнок обведено абсолютно ідентично до зразка, лінія чітка, плавна та однорідна;
- середній рівень: малюнок обведений по контуру, лінія переривається та наводиться декілька разів;
- низький рівень: малюнок обведений не по контуру.

Вправа «Кольорові стрічки» виконується акварельними фарбами різних кольорів з метою перевірки охайності учня, а також для з'ясування рівня володіння акварельними фарбами. Оцінювання вправи проводиться за такими критеріями:

- високий рівень: кольорові стрічки намальовані плавно, акварельна

фарба має насичений та однорідний колір;

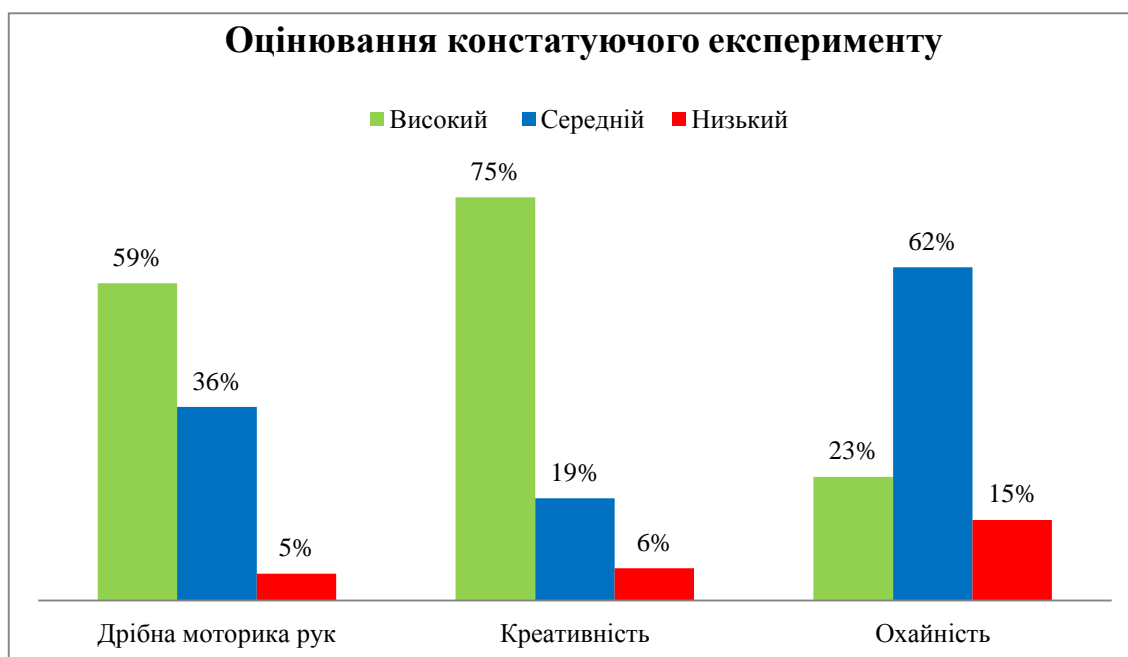
– середній рівень: кольорові лінії намальовані переривисто, в деяких місцях розмазана акварельна фарба, має неоднорідний колір;

– низький рівень: кольорові стрічки перемішуються між собою, має брудний, неоднорідний колір.

Щоб перевірити рівень розвитку креативності у дітей було проведено вправу «Домалюй». Суть завдання полягало в тому, що дітям на пустих картках потрібно було поставити плями, а потім домалювати їх так, щоб вони стали схожими на тварин, птахів, рослин, тощо. Для оцінки рівня кожного учня враховується показник креативності: кількість неодноманітних малюнків, зрозумілість змісту зображення, тобто кого хотіла зобразити дитина у завданні.

Коли всі учні виконали поставлені перед ними завдання, їх картки було зібрано для подальшого аналізу та виявлення результатів. Оцінювання робіт відбувалося за наведеними вище критеріями до завдань та для кращої наглядності зображенні у діаграмі.

По даним перевірки результатів оцінювання дрібної моторики із 14 учнів 59% мають високий рівень і лише у 5% є проблеми з обведенням малюнків. В пункті креативності діти мають найбільший показник високого рівня (75%) серед інших критеріїв і тільки у 6% низький рівень. В молодших школярів є певні проблеми з охайністю, при виконання завдань у багатьох робіт була змазана фарба і виглядає брудною.

На формуючому етапі гурткові заняття проводилися двічі на тиждень після закінчення навчальних занять у дітей. В школі було проведено п'ять занять та два заняття через пандемію були дистанційно. До кожного заняття було підготовлено презентацію, наочність (роздаткові картки, картини художників), зразки робіт вчителя, відеоматеріали, а також музичний супровід.

Всі завдання, що давалися учням орієнтувалися на заохочення інтересу

дітей до мистецтва та розвиток їх практичних навичок володіння акварельними техніками. Завдання підбиралися під вікові норми учнів, а також практичний рівень їх навичок.

Через воєнний стан в нашій країні мені не вдалося провести заключну діагностику учнів. Тому аналіз навичок дітей був здійснений за останніми проведеними заняттями.

Темою останнього заняття був портрет «Ліричний персонаж». На цьому занятті у дітей можна спостерігати досить різний рівень практичний умінь, через те що гурткові заняття в умовах карантину проводилися, як додаткове мистецтво з усім третім класом. Але саме це дає змогу побачити різницю між учнями, які відвідували гурток і ні. У дітей які ходили додатково на гурткові заняття спостерігається більш правильна композиція, учень правильно підбирає розмір свого малюнка і розміщення його на аркуші, а також нанесення акварельної фарби є однорідним, кольори мають насичений колір. Проте в учнів все ще присутні деякі проблеми з охайністю.

Проаналізувавши данні останнього завдання, можемо представити такий результат мого дослідження:

Порівнявши результати проведеного експерименту можна зробити певні висновки.

Різноманітні вправи і методики з акварельного живопису сприяють зацікавленості учнів молодших класів мистецтвом, розвивають фантазію та дрібну моторику рук, підвищують рівень практичних навичок акварельних технік, а також розвивають вміння доводити роботу до кінця.

В результаті проведених гурткових занять в школі, вдалося підтвердити гіпотезу яка була поставлена мною на початку дипломної роботи, але не в повній мірі. Отримані в кінці проходження безперервної практики результати не повністю справдили очікування. Через те що не всі заплановані заняття були

проведенні, а також під час переведення на дистанційну освіту, дітям складніше було зосередитись на роботі і всидіти на одному місці, час занять також був скорочений.

Спостерігаючи за молодшими школярами можна помітити, що акварельний живопис сприяє безпосередньому розвитку учнів, їх дрібної моторики рук, креативності та зосередженості. А різноманітність акварельних технік допомагає у самовираженні світу кожної дитини.

Роль акварелі як навчального завдання для учнів молодших класів відіграє важливе місце у змісті навчальної програми та потребує особливої уваги. Техніка акварелі проста та складна одночасно. На перший погляд цей матеріал виділяється своєю доступністю та не потребує особливо обладнаних приміщень, але при навчанні акварель має безліч нюансів, які слід враховувати при навчанні. Головне завдання викладача не відбити бажання малювати, а навпаки заразити тягою творчості, закохати в акварель учня, навчити його бути сміливим, отримувати почуття захоплення від роботи.

Таким чином, зміст практичної діяльності орієнтовано на можливість ознайомлення учнів з особливостями художньо-образної мови різних видів образотворчої діяльності, з різноманітними пластичними техніками і доступною технологією створення художнього образу у власних творчих роботах.

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Ільчук О. В.
Полтава, Україна*

Інноваційна діяльність педагогів стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Вимоги, висунуті до вчителів відповідно до стандартів професійно-педагогічної освіти, містять інноваційні компоненти на основі компетентнісно-орієнтованого підходу. Сучасний учитель повинен уміти сам і навчити учнів творчо опановувати знання, застосовувати їх у конкретних навчальних і життєвих ситуаціях, критично осмислювати здобуту інформацію, володіти вміннями й навичками саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінки. Учитель має оволодіти всіма складовими професійної компетентності, зокрема когнітивно-технологічною, методичною, комунікативно-ситуативною, ауто-психологічною, кооперативною, валеологічною, загальнокультурною тощо, а також способами мотивації діяльності, навичками формування необхідних компетенцій для здійснення професійного самовдосконалення на засадах компетентнісного підходу.

Конкурентоспроможність учителя на ринку праці визначається обсягом компетенцій у сфері професійної діяльності, залежить від рівня кваліфікації, педагогічного досвіду, майстерності, професійно значущих якостей